

Rijkswaterstaat

Houd plezier in de vaart!

Regels en tips voor veilige recreatievaart

Trossen los, lekker varen...

Net als op de weg gelden ook op de vaarweg verkeersregels. Rijkswaterstaat zet in deze brochure de belangrijkste voor u op een rij én geeft tips en adviezen voor een behouden vaart. Deze brochure is vooral interessant voor u als u niet zo vaak vaart, maar ook nuttig om te lezen als u lang niet op het water bent geweest, want vaarregels zijn aan verandering onderhevig.

Een compleet overzicht van alle vaarregels vindt u in het Binnenvaart-politiereglement (BPR), dat van toepassing is op het grootste deel van de vaarwegen in Nederland. Het is, behalve op kleine open boten, verplicht om het BPR aan boord te hebben (dit mag ook in digitale vorm).

Voor sommige wateren gelden aparte reglementen. Dat zijn de Rijn en Rijntakken, de Maas in het grensgebied, de Westerschelde, het kanaal Gent-Terneuzen en de Eemsmonding. Ook op zee geldt een ander reglement. Deze reglementen kunt u vinden op <http://wetten.overheid.nl>

Achterin dit boekje leest u waar u meer informatie kunt vinden over onderwerpen waar u als vaarweggebruiker mee te maken krijgt.

Rijkswaterstaat

Rijkswaterstaat werkt aan een vlotte en veilige doorstroming van het verkeer, aan een veilig en schoon landelijk watersysteem en aan de bescherming van ons land tegen overstromingen.

Rijkswaterstaat beheert 3340 kilometer vaarweg in Nederland.

Ga goed voorbereid op reis

Waterkaart

Een recente waterkaart is onmisbaar aan boord. Hiermee kunt u niet alleen uw route bepalen, er staan ook belangrijke nautische gegevens op zoals vaardieptes, brughogtes, verboden vaargebieden en herkenningspunten. Een autokaart bevat deze gegevens niet en is daarom niet bruikbaar.

Bedieningstijden van sluizen en bruggen staan vaak niet op een waterkaart. Deze gegevens vindt u bijvoorbeeld in de ANWB Water-almanak deel 2.

Wees erop bedacht dat vaarwegen gestremd kunnen zijn.

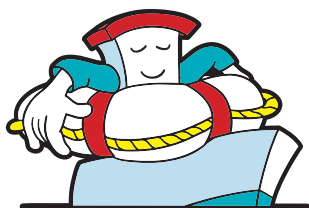
Let op het weer

Zorg dat u op de hoogte bent van de weersverwachting. Kijk tijdens het varen regelmatig naar de lucht of het weer gaat veranderen, want het weer kan snel omslaan. Ook kan het helpen om het vaargedrag van andere boten te observeren. Vaar niet uit met slechte vooruitzichten als onweer, storm of dichte mist. Komt u toch in zwaar weer terecht, zoek dan direct een haven op, of anders een aanlegplaats.

Man overboord

De watertemperatuur in de Nederlandse wateren is een groot deel van het jaar laag. Onderkoeling is een reëel risico voor iedere drenkeling, zelfs voor geoeffende zwemmers. Controleer of zwem- of reddingsvesten of een reddingsboei binnen handbereik zijn.

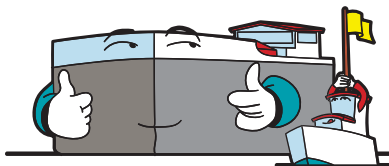

Vaarbewijs

Een Klein Vaarbewijs I is nodig voor schepen langer dan 15 meter en voor schepen die sneller kunnen varen dan 20 km/uur, ongeacht hun lengte. Met het Klein Vaarbewijs II mag u met een vaarbewijsplichtig schip ook varen op de grote wateren, zoals de Westerschelde, de Oosterschelde, de Waddenzee, de Eems, de Dollard, het IJsselmeer, het IJmeer en het Markermeer.

Uiteraard is het halen van een vaarbewijs ook toegestaan, en zelfs aan te raden, voor schepen die niet vaarbewijsplichtig zijn. Hiervoor kunt u terecht bij een vaarschool. Het Klein Vaarbewijs wordt afgegeven vanaf achttien jaar.

Op het water

Dode hoek en zichtbaarheid

Op veel vaarwegen kunt u vrachtschepen tegenkomen. Deze schepen hebben een grote dode hoek: tot wel 350 meter aan de voorkant en 50 meter aan de zijkant kan de schipper het water niet zien. Wanneer vaart u in de dode hoek van een schip? Een vuistregel is: als u de schipper niet kunt zien, ziet hij u ook niet.

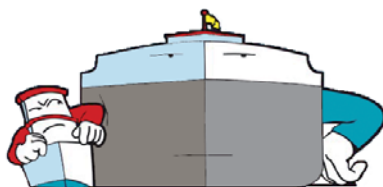

Om ervoor te zorgen dat u goed zichtbaar bent voor grote schepen, kunt u het beste zo dicht mogelijk langs de oever varen (stuurboordwal houden). Zorg dat u goed om u heen kunt kijken en kijk regelmatig achterom, zodat oplopende schepen u niet verrassen. Zorg dat u geluidssignalen kunt horen. Blijf bij het nemen van een bocht op uw denkbeeldige 'eigen helft'. Een bocht naar rechts neemt u dus krap, en een bocht naar links ruim.

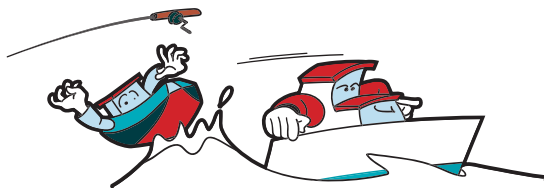
Geef elkaar de ruimte

Vrachtschepen zijn groot en hebben ruimte nodig om te manoeuvreren. Nog een reden om zo dicht mogelijk langs de oever te varen. Houd er verder rekening mee dat grote schepen zuiging kunnen veroorzaken.

In bochten hebben vrachtschepen veel vaarwater nodig, ze zwaaien uit. Lege schepen vangen wind en de schipper corrigeert dat door een beetje 'op te sturen'. Daardoor vaart het schip vaak scheef door de vaargeul.

Let op uw snelheid

Snel varen veroorzaakt golven. Dit kan de rietkraag beschadigen en andere vaarweggebruikers kunnen er last van hebben, vooral afgemeerde schepen en woonarken. Neem daarom gas terug als u deze schepen passeert. De maximum-snelheid is vaak met borden aangegeven.

Op een aantal meren en plassen zijn speciale gebieden aangewezen voor snelvaart en waterskiën. Ze zijn aangegeven met tonnen en staan ook op de waterkaart. Deze gebieden zijn vanaf 2008 verboden voor de overige scheepvaart.

Vlot en veilig door de sluis

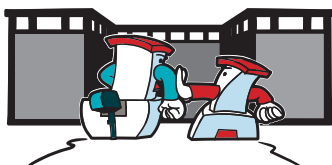
Het varen door een sluis heet schutten. Wacht voor het schutten op uw beurt en vaar dan de sluiskolk zo ver mogelijk in. Daarna moet u aanleggen en de schroef stilzetten. Maak het schip pas weer los als het licht rood/groen of groen is.

Wegvarende schepen kunnen zuiging veroorzaken.

Als er veel schepen tegelijk door de sluis moeten, kan het er hectisch aan toe gaan. Blijf kalm en volg altijd de aanwijzingen van de sluismeester op.

Meer informatie over schutten vindt u in de folder 'Vlot en veilig door de sluis'.

Deze folder kunt u aanvragen via de landelijke informatielijn van Rijkswaterstaat: 0800 – 8002 (gratis).

'Goed zeemanschap'

Een belangrijk artikel uit het Binnenvaartpolitiereglement is 'goed zeemanschap'. Het betekent dat de schipper alle voorzorgsmaatregelen moet nemen die nodig zijn om gevaarlijke situaties te voorkomen. Ga bijvoorbeeld zelf opzij, ook al heeft u volgens de vaarregels voorrang. Laat andere schippers tijdig zien welke koers u vaart, vaar niet nodeloos in het midden en vaar geen zigzagkoers.

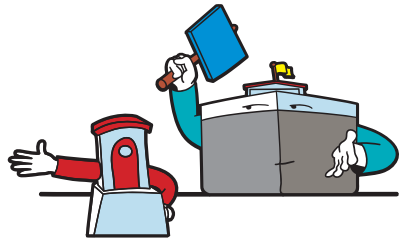
Regels

Op het water gelden andere voorrangsregels dan op de weg.

De belangrijkste op een rij:

- Als u stuurboordwal vaart (aan de rechterkant), heeft u voorrang op schepen die dat niet doen.
- Kleine schepen (tot 20 meter lengte) moeten voorrang verlenen aan grote schepen (langer dan 20 meter). Sleep- en duwbotten, veerponten, passagiersschepen en vissersschepen hebben echter altijd de rechten van 'groot', ook als ze korter zijn dan 20 meter.
- Een kleine motorboot (tot 20 meter) moet voorrang verlenen aan een klein zeilschip (tot 20 meter) of een roeiboot, als hun koersen elkaar kruisen en geen van de schepen stuurboordwal vaart. Een grote motorboot moet in deze situatie voorrang geven aan een groot zeilschip. Een roeiboot moet in deze situatie voorrang verlenen aan een klein zeilschip.
- Voor kleine motorschepen onderling geldt: het schip dat van stuurboord nadert, gaat voor.
- Een klein zeilschip met het zeil over bakboord heeft voorrang op een klein zeilschip met het zeil over stuurboord. Varen ze met het zeil over dezelfde kant, dan wijkt loef voor lij, oftewel: het schip dat het hoogst aan de wind vaart, heeft voorrang.
- Wie vanuit een nevenvaarwater een hoofdvaarwater opvaart, mag andere vaarweggebruikers niet hinderen. U moet dan voorrang verlenen aan alle schepen op het hoofdvaarwater.

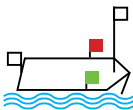
Uitzondering: Verkeerde wal

Soms wil een beroepsschipper aan de andere oever (bakboordwal) varen, bijvoorbeeld omdat daar de stroming het minst is. Deze manoeuvre laat hij zien door aan stuurboord een blauw bord open te klappen, voorzien van een flikkerlicht. Dit is het zogenaamde verkeerdewalbord. U passeert het schip bij voorkeur aan de kant van het blauwe bord.

Verlichting

Een klein motorschip (lengte tot 20 meter) moet, wanneer het 's nachts vaart, de volgende verlichting voeren:

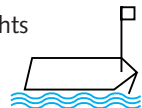

- boordlichten: stuurboord groen, bakboord rood.
- een wit toplicht, 1 meter hoger dan de boordlichten, of achter de boordlichten.
- een wit heklicht op het achterschip.

Een klein zeilschip (lengte tot 20 meter) voert 's nachts alleen boordlichten en een heklicht.

Roeiboten, motor- en zeilboten korter dan 7 meter hoeven 's nachts alleen een rondschijnend wit licht te voeren.

Bescherming van vaarwater en omgeving

Er zijn ook regels om het vaarwater zelf en de omgeving te beschermen. Gooi geen afval overboord en loos geen olie en vuil water, maar breng dit naar inzamelpunten in jachthavens. Verstoor de rust in natuurgebieden niet. Meer alleen aan bij aanlegplaatsen. Aanmeren aan het riet is verboden.

Zwemmen

Zwemmen is verboden bij veerpontroutes, bruggen, sluizen en wachtplaatsen, in havens en in gedeelten van de vaarweg die bestemd zijn voor de doorgaande scheepvaart. Let ook op de actuele zwemwaterkwaliteit ter plekke. Veel provincies hebben een zwemwatertelefoon waar u hierover informatie kunt krijgen.

Alcohol

Het Binnenvaartpolitiereglement schrijft voor dat het alcoholgehalte in uw bloed niet hoger mag zijn dan 0,8 promille (het Rijnvaartpolitiereglement stelt de grens zelfs op 0,5 promille).

Ook belangrijk om te weten

Betonning

In het vaarwater liggen op veel plekken boeien of tonnen, die de vaargeul markeren. Varend in stroomafwaartse richting op rivieren geldt:

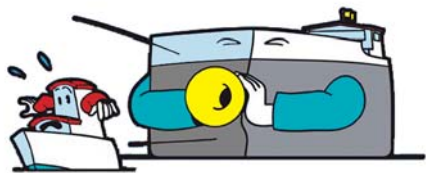
- De boeien aan de rechteroever (stuurboord) zijn: rood, stomp, met een even nummer.
- De boeien aan de linkeroever (bakboord) zijn: groen, spits, met een oneven nummer.

Op brede vaarwateren is soms ook andere markering. Deze geeft dan de begrenzing aan van eveneens bruikbaar vaarwater buiten de hoofdbetonning en vormt zo een aparte, aanbevolen vaarroute voor de pleziervaart. De aanvullende markering is rood-wit of groen-wit horizontaal gestreept.

Geluidsseinen

Op het water kunt u met een hoorn laten horen wat u van plan bent. In artikel 4.02 van het BPR staan de geluidsseinen voor de pleziervaart omschreven.

Attentiesein	een lange stoot	—
Ik kan niet manoeuvreren	vier korte stoten	••••
Gevaar voor aanvaring	een reeks zeer korte stoten	••••••••→
Verzoek tot brugbediening	lang kort lang	— • —
Noodsein	herhaalde lange stoten	— — — — —→
Verzoek om medische hulp	vier korte en een lange stoot	•••• —

Dit zeggen de borden

Langs het vaarwater staan verkeersborden. Enkele belangrijke zijn:

In-, uit- of doorvaren verboden.

Verboden voor kleine schepen.

Verboden ligplaats te nemen (ankeren en meren) aan de kant waar het bord staat.

Verplichting vóór het bord stil te houden onder bepaalde omstandigheden.

Verboden ligplaats te nemen (ankeren en meren) binnen de in meters aangegeven breedte, gerekend vanaf het bord.

Verplichting een geluidsein te geven.

Verboden te ankeren.

Verplichting gebruik te maken van marifoon.

Verboden te meren.

Toestemming om ligplaats te nemen (ankeren en meren) aan de kant waar het bord staat.

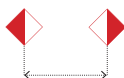
Verboden te keren.

Toestemming om ligplaats te nemen (ankeren en meren) met schepen langsijde van elkaar. Het cijfer geeft het maximum aantal weer.

Verboden hinderlijke waterbeweging te veroorzaken.

Verboden buiten de aangegeven begrenzing te varen.

Einde van een beperking of een verbod / gebod geldend voor één richting.

Marifoon

Een marifoon is een nautisch communicatiemiddel waarmee u contact kunt leggen met andere schippers en met brug- of sluiswachters, bijvoorbeeld over een in te zetten manoeuvre. Wie een marifoon aan boord heeft, is verplicht uit te luisteren op marifoonkanaal 10 of op het geldende blokkanaal. Blokkkanalen worden op borden langs de oever aangegeven. Als u de marifoon ook zelf wilt bedienen, moet u een bedieningscertificaat hebben.

Voor eigenaren

Bezit u een eigen boot of schip? Regulier onderhoud helpt problemen te voorkomen. Zorg voor schone brandstof en filters, om beschadiging van de motor te voorkomen.

Wat zeker aandacht vraagt, is gas aan boord. Gas zoekt altijd het laagste punt op, dus als er een gaslek is, loopt het gas onderin de boot. Gasflessen moeten daarom in een aparte gasbun staan met een luchtafvoer naar buiten. Een gasdetector is een goed waarschuwingsmiddel. Zorg ook dat er een brandblusser aan boord is.

Meer informatie

Deze brochure bevat de belangrijkste vaarregels. Een compleet overzicht staat in het Binnenvaartpolitiereglement (BPR). Dit reglement en alle andere reglementen die verplicht aan boord moeten zijn, vindt u in de ANWB Wateralmanak deel 1. Hierin staat overigens nog veel meer praktische informatie, zoals vaaraanwijzingen, vlagvoering en 'watersport en de wet'. Ook het uittreksel 'Handboek Marifonie in de binnenvaart' is er in opgenomen. Schepen die zijn uitgerust met een marifoon, zijn verplicht dit handboek aan boord te hebben.

Onder andere in de Wateralmanak deel 2 staan actuele vaarweggegevens, zoals bedieningstijden van bruggen en sluizen en uitgebreide gegevens over jachthavens, inclusief een overzicht van alle faciliteiten en tarieven.

Rijkswaterstaat heeft de map 'Varen doe je samen' samengesteld. De map bevat detailkaarten van een aantal belangrijke vaarwegknooppunten in Nederland en biedt informatie over hoe u op een veilige en vlotte manier deze knooppunten kunt oversteken. U kunt de map aanvragen via de landelijke informatielijn van Rijkswaterstaat, 0800 – 8002 (gratis).

Websites en telefoonnummers

Algemeen alarmnummer: 112

Politie: 0900-8844

Landelijke Informatielijn Rijkswaterstaat, voor vragen over de (vaar)weg:

0800-8002 of www.08008002-rijkswaterstaat.nl

Algemene informatie van en over Rijkswaterstaat: www.rijkswaterstaat.nl

Overzicht van gepland onderhoud en werkzaamheden: www.vanAnaarBeter.nl

Actuele stremmingen en verkeersbeperkingen: www.infocentrum-binnenwateren.nl

Scheepvaartreglementen: <http://wetten.overheid.nl>

Informatie over het vaarbewijs: www.postbus51.nl en www.cwo.nl

Waterstanden en golfhoogtes: www.actuelewaterdata.nl

Actuele informatie over zwemwaterkwaliteit: www.waterland.net

Teletekst

Op teletekst of <http://teletekst.nos.nl/> vindt u de volgende informatie:

weer [pagina 703](#)

waterstanden [pagina 720](#)

scheepvaartberichten [pagina 721/722](#)

**informatie over zwemwater ('s zomers),
of ijs- en hoogwaterberichten ('s winters)** [pagina 725](#)

Weersites

Weersverwachtingen vindt u onder andere op:

www.knmi.nl

www.weeronline.nl

www.weer.nl

www.buienradar.nl

Rijkswaterstaat is de uitvoeringsorganisatie van het ministerie van Verkeer en Waterstaat die zorgt dat verkeer en water op de nationale netwerken kunnen stromen en die werkt aan droge voeten en voldoende en schoon water. **www.rijkswaterstaat.nl**

Dit is een uitgave van Rijkswaterstaat, oktober 2007
0800-8002 (gratis)
www.rijkswaterstaat.nl

Disclaimer

Hoewel deze folder met de grootst mogelijke zorg is samengesteld, kunnen hieraan geen rechten worden ontleend. Meer gedetailleerde informatie is te vinden in het Binnenvaartpolitiereglement.

